

8959

BEKLAGELICKE
t Samen - spzaeck/

T 57.2

Tuffchen

Juffr: CATHARINA
van O R L E A N S.

Den Graef van C U Y L E N B U R G H.

Den Baron van L A N G E R A C Q.

Johan Diederick van M O R T A I G N E.

Ende een ghenaeamt de S O T.

G O R N I C H E M,

Gedrukt door Jan de Laer. A N N O 1664.

15

Den Sor.

Siet MESSIEURS hoe datmen nu de Schapen by maanschijn bewaert, nu de wolf by dagh van 's Lammeren bout geruckt heeft; hoe ismen nu verlegen; wat isser al niet te doen, en hoe sitmen nu met d'handen int hair, hoe singhtmen nu de musyque van Saint Innocent, en te voorens en dochtmen niet op 't ent. Wy Sorten, van ons jonckheyt af, als wy maer 't houte peert onder de beenen kunnen houden, wort ons van onsen Navader ten eersten eenea ronden houp in d'handen gegeven, niet soo veel om te guchelen, om te speelen, als wel om sulcke als ghylieden respectivelick sijt, te doeu begripen, datmen alijt naer het eynde moet soecken; hadt ghylieden het eynde uwes stucx nauwkeurigh naer gespeurt, en voor ongen ghestelt, 't gene datmen nu voor oogen ziet, wel wie van u allen, en soude sich niet gewacht hebben, en sich vreesende soo grouwelick te branden, van 't vuyr des schandaels afgewent zijn? Doch als de saecke ghedaen is, den raedt is genomen, men kander niet meer van tusschen, nochte daer is geen remedie tegens. Patientia, en 't gevolgh getroost. Een Vloy in de Son, een Aep op de ton, een stoute Macght, scheyter van eer ghy 't beklacght.

De Juffrouw.

Jae Dient / u woorden zijn eerlijker als uwen naem. Die alles te boozens wel bedochte / soude dichtwils / dooz nalatigheyt van fouten / pꝛꝛvaleren / de zwarigheden / detwelckmen npt begint van eene sake / zich selfs niet booz stelt. Wat is om mijn bedrijf niet al te doen? Wat wort van mijn niet gesproeken? Hor zijn beete om mijnen 't wil in zwarigheyt ghekomen. Als ick mijn

Vrienden aenzie / wat bekommernis / en bezoeftheit en hebbe ick
 haer niet aengedaen? In wat moeyte/en ongenogte en bzengh
 ick de Regenten niet / hoe zie ick de loffelike Heeren van de Au-
 stitie niet geformaliseert/ bezich/verlet/ en vele saken van Wedu-
 wen/ en Weesen/en andere hooghnoedige ter sijden/alles ter ooz-
 sake van mijne bezouillies/mijne wispeluzpige derelhept/en wie
 sal by genoegh by bzengeu/ om pedezs mou te stoppen/die wel
 bezich ziju/ mijne rre/ en een Juffrouws reputatie / ruffchen de
 tanden te nemen? Ach! ick ben al kint-oozigh/ aende linker:
 reytken dat het niet/ noch al te loffelick/ noch al te reputabel zp.
 Sumpze ick mijn contemplatie naer Cuplenburg/ daer hadt ick te
 zien dien Jonghen Edeleu Graef/ in eene groote labozinhes/
 d'omgelegen Lantsaren bezwaert gewozden met Krijgs volck/ja
 tot binnen die Stadt / d'Inwoonderen selfs / de Privilegien soo
 gestelt/ soo geschaeft/datmense in roekomende/by de voozige niet
 en sal konnen vergelijcken / en dat qualijck blushtelick zich bin-
 nen die Stadt durde versekeren. Sien ick aen de conditie vanden
 Drost aldaer/ick moet seggē Autrice te zijn/dat hem de Stadt om-
 seyt en hy geexileert wozt. Gedenke ick aende Doozie/daer dooz
 ick ingekomen ben/wel die front in gevaer/om dooz s'Hollandis
 macht ghebroocken te worden. Slaen ick d'oogen naer Stadis-
 mupzen/ die kan ick zien zitteren/ als dooz eene aertvebinge / up
 anrxt van gebelt te worden. Wel wee dan my. Ach! dits den
 zwaersten hert-pzickel noch niet / hoe sal in strikte gebantienis
 den Doozburghschen Doorman? eeuwigh gheschandaliseert/
 publijck gegeesselt / en ghebanniet? Noch moet eenen anderen
 Dader / Stadt / Vrouw / Kinderen / Vrienden / en alles verlaten/
 en wie weet / in wat vremde Courtepe hy hiden omzwiert. Wie
 weet waer sommighe andere zijn / en hoe sy noch herwaerts / en
 derwaerts vol vrees/vol anrxt sullen ravalieren/ en rennen. De
 arme gebangen Dienaers/mijns Heers/en die ick doch immers/
 met hant en schijft dooz man heb aengenuomen/ d'een dol iur Vol-
 hups/ d'ander schandelijck opghangen / en dus het pzetieus / en
 weerdigh menschen-bloet/ dooz desen/ ofte dien Beul/ mijns ooz-
 faerx-

faerx-halven/upr gegoren/en uprgristoz. Ach nobelen Cavalier-
 feer upmuprende Baron de Tanagerig/ wat wederbaert u (alle
 s'menschen vooz-oozdeelen ter sijden/ meditere alleen u pzetieus
 ongebal) suspentie / appzehentie / en disgratie / en u seer schoon
 staende fortuna / schielick/ en soo ras/ en plois/van 't hooghste.
 in't laeghste gedaelt; ach! waert ghy 't alleen/ vzienden konden
 vooz u interedereu/konden veel opereren/maer zier 't sabuur dat
 Justicia u d'bestigh Cavalier konde doen / moest dan ook alle an-
 dere gebangens volgen/want die ballans houdende Maaght, vooz
 u niet onblint / en vooz andere blind kan wesen. Ick bin in d'up-
 sent anrsten wat van u uprkomste magh gewozden/ ach! moethe
 ick het beteren/ hadt ick mogen vooz u lieden al r samen / als de
 schoone Maaght Pollexone gesarrifiteert wozen / om te bezedi-
 gen de rechtveerdige wet. Alle dese contemplatien / schijnen als
 een stozin-zee mijn teerder hert r'oberstolpen/en mijne Ingewan-
 den te doen openen/om die tot een dobbel spzinkbloet van tranen
 te bzengeu / blietende onwederhoudelijck lantxst de beken mijns
 oogen; waer ick soo gelukigh noch dat ick dooz tranen smilien/
 en voozraen noch hoozen / noch zien en kon. Maer helaes! ick
 en weet dooz wat pzobiditie ick noch geronfozteert werde / om
 ghelijck als met Arenis vleugelen mijne ghedachten / naer mijn
 Heer Mortaigne te senden; doch waer sullense hem op doen / sal
 ick hem hier / sal ick hem daer binden/ ach neen! waer ick grijpe/
 ick hadte eene pdele wolke.

De Sor.

Wanneer het onheyl is geschiet, dan helpt al den na-
 klaegh niet.

Godt heeft ons hier een spel belast op 't aertsch Thoneel:
 Dat moet elck speelen wel, 't zy borger, boer, of eel.

Onderruffchen dat men gebrockt heeft, moer men selfs
 eren. Geen lief sonder leet.

(6.)

Mortaigne.

Creurt dus niet / mijn Alderlicffste / en alderschoonste Diana,
outragie iek ben dooz een sprongh. dooz eene a la mode Cabriol / al
een groot gebaet ontdanst / soumighē spzeeken veel tegens het
danffen / maer zie hoe dooz eenen sprong-pas / mijn leven gesal-
veert was. Iek bidde blijft maer constanc / iek sal u man zijn en
sterven. De Liefde is blint / sp gaet daer mensē niet en sent / hout
maer moet / den tijdt overwint alles / al rent men my naer tot in
andere Landen / al zijn 's Heeren gemoederen verbittert / en tooz-
nigh / sp sullen noeh wel bedacen. Isser wat gist in / rijst het
baerjen-kompt eenen jongen Diederick, ofte een Catalijntje vooz
den dagh gy sou niet gelooven wat vzedemakers / sulke liebe
Engelijes zijn. Moet iek hier ofte daer wat verchuplen / en u
stralen missen; het sal my zwaer vallen / ick hoop d Heeren van
Hollandt sullen 'i compenseren / tegens 't gene dat iek andersint
moehē verdienen hebben. En al schijft iek niet / om 't onelleggen
d'interceptie / en d'ontdekkinge mijns residentie / en verblijf / me-
laneholiserē daerom niet / mijn herē u half ingelijst / sal doch da-
gelix dooz Echo met u reden-kavelen. Alder soetste my verwon-
dert dat uwe Vrienden tegens ons Houwelijck zijn / wel liebe is
mijne qualitept niet soo goet als de hare / zijne advers om 't goet /
dat is een steehē fundament. Een Herderin trouwt wel een Ko-
ninek / een Slavin eenen Turcschen Keyser / en waerom dan niet
een Vriees niet een hups / en wel gestelt Doer als spdet zin in
heeft. Hier is noeh sulke comparatie niet; mijn stam meyne
iek is beter / als die uwes Vrienden / isser wat meer goet / ach!
dat taechtmen dickwils seer licht quijt / en besonderliek alst dooz
Negotie / ende inreft koopmans wijze gewonnen is / en daer on-
rent staet gescheven op de bloer / soo het quam soo het voer. Nu
Alderlicffste ick wil daer ontrent met u niet controbereren / want
iek ben geresolveert / in mijn gegeven / en bevestighde Trouw /
schoonse dog nog niet geligimeert is / met u te leven / met u te ster-
ven. De sake neeme sulck een epnde alst Godt / en Fortuna beliest.
Die my als dooz mirakel getrodet heeft / sal 't verbez wel 'onsen
besten

(7.)

besten dirigeren. Mijn ziele rupghē dat niemant ontbinden kan /
't welek inden Hemel gebonden is. Iek beken oock van gant-
seher heren ick hebbe gesaelt / maer de sebetrept der wetten zijn
my onkundigh / immer dooz fozte van minne sieht / bupien
metnozie geweest. Iek hadt met beter voorsichtighept / en seer
apparentieliek met beter success / dese sake konnen aenleggen. Ja
wat seggh iek / het boesjen met sijn sehieht hadt my getroffen / sul-
ker voegen dat Hazenbergh my soo niet tenimen kon / ofte iek ber-
stede up / dattet de Courantes van soude wagen / van 't gene iek
mer u persoon inditeerde te bezreehen. Nu ist ghedaen / en al
schrept / en lamentteert ghy dypsent mael ober / naer de daet / ist
te laet. Iek beklage onse vzienden / die inde ip / en inden dzyek
gekomen / en gebleven zijn.

Sot.

Courage Quintin, naer klaghen gelt niet, ghy praet nu
zoo wat, maer ondertusschen loopt ghy als eenen ont-
laden Glasemaker. Tara bara, bredy breda, vol confusie,
En ick versekere, dat uwe Breemsche cabriolle, u gant-
sche lijf, door d'oogh een naelde ghetrocken heeft. Ghy
moest soo veel tegens een Switser seggen, al u spreken en
gelt niet. De Juffrouw schijnt wel desake op haer te wil-
len nemen maer ghy sout den man sijn hadtmen u zoo
vast op d'Haeghsche Voorpoort, op de Vrouwe Camer,
als ghy op Bremer-dwinger geweest hadt, ick meyn dat
u Cabriollen, en dans sprongen u aldaer niet souden hel-
pen, maer wout ghy rollen, men leerde u licht, met eygen
hoofst bollen. Moetwilligheden krijgen cyndelick haer
punitie, die 't Princen lange armen ontsprinckt, moct al
meer als eens cabriollerē, en weet ghy niet datmen ten
lesten de Vossen tot de Peltiers vint.

Den

(8.)

Den Graef.

Ja Heer Mottaigne ghy beklaeght de Dzienden/ endus my/ ende den Heer Baron / oeh! of ghy niet u Diana op een Heer geseten hadt/ en niet te Cuylenburgh waert gekomen/ maer over bergh en dal/ ander Landen en Steden hadt aengedaen/ soo soue ick soo slecht niet tusschen twee stoelen in d'assen gheseten hebben/ en sitten t' Crighs-bolck binnen mijn Stadt/ eenen louteren hzil op de neus van alle Delinquanten / en noeh te sullen pareren het rigour van de resolutie/ der Ed: Grootmog: Heeren Staten van Hollandt. d' Intentie soude dooz t' effect al gebleeken zijn/ indien de Staten van Gelderlandt / mijn Dzienden niet en hadden geweest / en andere groote intercessien gheschied waren / daer toe oock mijns Dooz-ouders diensten / oock merkeliek in constideratie komen. En onder tusschen/ dese Heer/ en verbant, sal my booztaen booz Abolicie-hzief verstreken / ende niet eer en heb de Generale Staten contentement kunnen geben :

Wy Hendrick Walraet, Grave van Waldeck, Pijp mont ende Cuylenburgh, Baton van Tonna, Pallandt, Wittem ende Weerde, &c. Doen cont, dat alsoo wy bevinden van outs her binnen onse Stadt ende Graeffschap Cuylenburgh geobserveert te zijn, dat deselve eertijds haer refugium en toevlucht genomen hebben, tot onse voorsz Stadt en Graeffschap, en dat wy al nu ghewact worden dat onder pretext van dien capitale Delinquanten welcke rigoreuse straffe sijn meriterende somtijds daer onder hebben geschuyt, gelijkmen onlanghs heeft ghespeurt in den persoon van Johan Diderick van Mottaigne, waer over eenige oaminne by d'Ed: Grootmogende Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt tegens ons was op ghenomen, So o i s t, dat wy niet

(9.)

niet anders voorhebbende, dan hantavinghe van oprechte Justitie en observantie van goede Policie ingevolgh van onse voorgaende instantie, hebben geresolveert ende overgegeven, gelijk wy resolveren en overgeven by desen, geen vry geleydt te sullen accorderen, ofte te verleenen aen capitale Delinquanten, malitieuze Banckerottiers en diergelijke uyt de Geunieerde Provincien, ofte t' ghebiet van haer Hooghmog: in onse Stadt en Graeffschap komende, maer in tegendeel alle Delinquanten, die naer dato deses uyt deselve Provincien ofte uyt hare Hooghmog: gebiedt, haer binnea onse voorsz Stadt ofte Graeffschap mochten komen te begeven, op d' eerste aenmaninge van hare Hooghmogende ofte eenighe Heeren Staten van de hooghemelde Geunieerde Provincien van hare Hoven van Justitie, ofte van de Magistraten der Steden van dien, te sullen doen apprehenderen ende overgeven om binnen de gemelde Provincien, Steden en Plaetsen daer sy van daen geansugieert zijn, naer meriten van sakea ghestraft te worden als naer rechten.

t'Oirconde desen gereeckent en mer ons Graefflijcke pitstet bevesticht. Actum Nimmegen den 30 Marty 1664. was gheteckent HENDRICK WALRAEDT, Grave van Waldeck P. C. hebbende op 't spatium gedruckt, her cacher van de welgemelde Hr. Grave in rooden lacke voltrocken den 10 Mey daer aen.

De Sor.

Così va il mondo, chi non fa natar. va al fondo. Soo gaer het inde werelt toe / Die niet zwemmen en kan moet verdzinken / goede vzienders

(10.)

vrienden zijn sterke riemen / men kan der al ver mede raken. Dese
rakender dooz / v ander moeten wandelen / a trille bandou chez Jean
Guillemette. Doch Cuylenburgh sijn vyzpheyde verflooft verliest
een groot benifitie / en peder bluchrelinek / en kan zich daer niet
verronwen / dooz diep of sy malitieuze / ofte casuele zijn / even
sepoone kansse hebben / en gheen langer vyzpheyde aldaer konnen
nemen / als den dzift haets partije of groot / of kleyn is. Onder
tusschen den Heer Szafskompter best van allen af. Hoewel her
schijnt / dat soodanige aere wonders is / edoch in effect / ist maer
een doekken dooz r bloepen / want doch geene capitale Delin-
quanten / rigoureuse puntie verdienende / vyzpheyde gegunt magh
worden / veel min souveraine Staren / en Magistraten ontsicht /
ghelyk onder andere / daer onder begrepen werden / de grouwsame
boose Wodt slagers / ren aensien dat her een erimen is / 't weleke
dooz den Thoon Godes om wazake roept / en die sonde / en dooz de
sonden de plagen / soo lange op den hals vande Republycque blij-
ven / tot dat her gestozte bloede / den Heere versoent zy; Num. 35.
33. Dat Landt en kan vaoden bloede niet versoent worden , dat daer in
vergoten wort , dan doer dat bloede , van den geenen die 't vergo-
ten heeft.

Den Batou.

Soo lange heb ick gepatienteert, ende hebbe moeten
sulcx doen doot in-access; maer nu hoore ick u lieden
wonder, en vrende redenen voeren, wel MESSIEURS
is staende mijne detentie, al dat groots ghepasseert, heeft
die sake sulck gevoleh, en consequentie naer sich gesleept?
Die dat ten eersten wel bedacht hadt, mijn fortuyn stont
noch helder, ach! mijn Edelmoedigh hert bewijckt, als
ick meditere, de ghedane loffelicke Ambassades, en dien-
sten mijns Vaders, als ick aenmercke mijn Charge, mijne
seer apparente goede fortuynen ontrrent Houwelick, ende
d'ingelijfde recommandarien in 't herte yeeler principale
Landt.

(11.)

Landt-Regenten, om my hooger, en hooger te voorde-
ren, ende duysent andere treffelicke conditien. Nu alles
onder voet, ô Mottaigne! hadt ick u noyt ghekent, ô on-
ghereugelde petulantie! hoe dwers, hoe bitter valt ghy
my nu: ach! hoe salt noch eyndigen. Of ick mede sulcke
Vrienden wist te vinden, ende te verwerven, die my van
alles, door hare goede intercessien, ende recommanda-
rien, van al dit purgeerden, geern wilde ick desgelijcx een
briefjen. ja een werrigh en besegelt Brief passeren, en drue-
ken daer op de wapenen mijns Barons-schap, dat ick nu,
noch nimmermeer, eenigh Misdadiger, eenigen Delin-
quant, eenich Raptour, ofte mer raedt, ofte mer daer zal
seconderen, helpen, vermommen, deguiferen. eade door
dit, ende dat middel, directe, ofte indirecte de Justitie
helpen ontleggen. Ach! Messieurs ick moet naer mijn
eensaemheyt, in mijne solitudine, d'ongeduldighen victo-
riseert over my, ach! wat wilt het van my noch geworden,
ick worde schier dol, ick vrees dat ick vervallen zal, daer
toe den Knecht gekomen is. Ten waer geen wonder, een
eenigh, ende vrent Gesel, welcx fortuyn, ende eer, enckel
den nadraef sijns Heers is, dese sake, sijn gheringh inrest,
zoo hoogh opnemende, wat sal ick Edelmoedigh Cavail-
lier doen, diens gentilissen, en eer-plichten soo hoogh, en
ver reyecken? Adieu Messieurs, Godt confortere u, en my,
die sulcx seer hoogh noodich heeft.

Den Graef.

Heer Baron ick sal my mer u hertrecken / ende laten de Liebe-
kens onder haer wat lief-kosen / sy hebben apparentelick wat al-
leen te seggen / en ick moet pers besunders mer u discoueren / nu
ick soo ver den dzangh ontlept hebbe / hoope u pers te instrueren /
Dat

(12.)

dat d'Heeren gemoedten versachten sal / d'zinght / en p'zanght soo
niet / laet mijn Heeren van Hollandt bedaren / haestich is quaet /
gestoode Heeren moerten niet verhaesten / maer doozsacht sin-
nighepdt tot goedertierenthept / en clementie induceten / en datse
pedet een soo doen gevoelen / dat het beter is het oogh van comi-
feratie / als in alles met volkomen rigour de menscheliche ghe-
stelde rechten te onderhouden / beter is 't aen de bermhertige / als
de strenge zijde te hellen / laetse by hare alsachtzins bedencken of
ghy of de uwe vooz de faute / ofte daer naer niets hebben gedaen /
ofte ten voozdeel bygebracht / of noch kunnen doen / het geene in
weerde van belooninge / de straffe van de faute / soude kunnen on-
derzucken. Implozeert haer benigne Offitie / haer p'zangende
tot gratie / genade / en pardon / kom Herr Baron / kom / ick heb u
noch wat niet in 't heymelick te seggen.

Den Sor.

Gaet vry heenen en troost malkanderen ter dege, Dat-
men haer beyde den neus wrong daer quam noch melck
uyt, dieshalven moeten se soo rijckelick leer-gelt geven,
en terwijlmen noch eyndelick niet en siet, wie dat bijt
of werpt, wie weet of desen, of dien noch niet naer Mor-
taigne ghesonden wort. Maer ick hoope uwes halven al-
r'samen, datter bermhertigheyt gepleeght sal worden,
daer is alreede soo ver geprocedert, en daer is niemant
doot gebleven, daer en is geen bloet vergoten, en wie weet
of in tegendeel geen twee-lingen, of drie-lingen voor den
den dagh komen, jae den gantschen Spaer-pot van den
K N O L - W A G E N. d'Een broeder helpt den anderen in-
der noot, maer de bermhertigheyt helpt veel meer, ick
hoope dat den goeden Baron doch bermhertigheyt sal
geschieden, en door de Souveraine pardon verwerven.

En nu ghy Heeren Graef, en Baron, sict totte eenigheyt,
en

(13.)

en solitude went, schudt eens, en doorsnuffelt d'onge-
stidigheyt deses werelts, en hoe die tot hooge weerdig-
heydt, ende Staet verheven zijn, ter actden werden ge-
worpen, leest d'History van Mauriti, en Chajano, en an-
dere die u bekend zijn, daer sult gy lieden tijdt-verdrijf, en
troost in vinden; Claght oock soo veel niet, ghy lieden
hebt Landt, zant, en eerlick inkomen om noch te kunnen
leven, maer siet eens aen den staet des goeden Lieutenant
Geersdorp, hoe dat het met hem gestelt zy, schandelick-
ghedeportert, en gevangen, en wat diergelicke zware
procedures meer zijn, en waerom? Om dat door cene
tafelicke botte onvoorsichtigheyt, Mortaigne, hem ont-
danst is, en die door neerstigh naerloopen noch weder
gekregen soude zijn geweest, indien genoeghsaem faicte-
lick gewelt, daer toe niet en waer gekomen, 't Welck seer
veel verschilt van die, dewelcke hem uyt Cuylenburgh,
hebben helpen ontloopen, sonder dat ick weet wat dies
meer gedaen is.

De Justitow.

Herr Mortaigne / nu Graef / en Baron getitireert zijn laet ick
u mijne albastre bozst openen / continuet en vooz oogen te stellen /
de groote benauthepdt welke mijn hert possedeert / kan het an-
ders zijn / dan dat ick hondert dursent suchten / en wecklagen
doen. Sict hier oock dien Goeden Lieutenant inde lp / en so groot
ongeluck overkomt.

Mortaigne.

Alderschoonste-queit u daer niet mede, 't is beter een
goet vrient verlooren als den man selfs, hadt hy my naer
ordte verskert, wat hoope wasser voor my, om oyt van
uwe heldere Sonne-stralen begunsticht te worden, en my

B 3

te

te verlustigen in uwe alderlieffelicxste omhelvingen, soude ick wel oyt meer de lazare oogen ghesien, en de corale wangen; en lippen gekuffet hebben? ach neen, de non apparentie was een millioen regens een, en of doch de doodr weynigh te estimeren zy, die doch noch tijt, noch stont en heeft, echter een schandige en publijcque doot, encourageerde my, tot de practijcque van die hondert duysent guldens weerdige cabriolle, deweleke soo geestigh, en aerdigh geweest is, datse de gantsche werelt vermaeck en aengenaemheyt heeft veroorsaect. Mijn alderuytmuytenste reeke-beekjen sout ghy nu melancoliseren, is desen dit; en dat overgekomen, patientie, in sulcke watteren, vangt men sulcke vissen; sy moesten weten watse te doen hadden, 't is my van herren leedt, en wenschte datse binuen Staden waren, ick maecte se tot Regiments bediende. Mijnen goeden knecht mijnen goetwilligen Dienaer beklaegh ick aldermeest, dat hy soo schandelic galgt is: nu ick verstaen dat hy wel in Christo gestorven is, en die heeft hem hier boven eene betere wooninghe toegeschiect. Siet ghy daer door wel hoe 't met my gemeynt was, men soude my misschien niet geen betere conditie naer Mort aigne hebben afgeveerdicht. Ick hoorde wel in mijne ooren tuyten, dat een vande eerste Gecommitteerde Raden, sprack dat hy vier paerden hadde, ja docht ick als den droes sterft, hy is noch niet sieck. Ick hebbe maer eenen hals, aldersoetste, en dien eens quijt, waer soude ick eenen anderen halen; Ick hebbe mijne Vrienden, en Cameraden wel lief, maer dien hals estimere ick duysentmael meer, laet den Graef, den Baron, den Lieutenant, den Voerman, den Knecht, en dese acende galgh, d'ander

aende pael gegeeffelt, de derde gedeportceert, 't Rappier voor de voeten ghebroocken, gebarnen, geexilcort, verdreven, en verjacght worden, en Cuylenburgh noyt vluchtelicck bergen, dat comt by mijnen hals in geene consideratie. Wel soetste Princeesse, hoe fout ghy coniecti leven, hoe souden wy naermaels noch duysent soetigheden plegen? Wel, wel, ghy hebt immers geen reden om treuren, uwen Alderfidelsten is gefalveert, uwen alderoormoedighsten, singht nu binuen Staden het *Gaudemus* over sijn geluckige eschappade, sout ghy langer kermen? neen stelt alle tranen ter sijden, en laet ons op ons verder Huwelick, en Bruyloft dencken.

De Sor:

Doozt dit eens aen / lustert hoe desen Amoureux angaet / het schijnt haest dat hy den tijt niet heeft om sijnen neus te snuyten / doch Monsieur vaut bien Madame, mais il aura beau Miauler, hy sal niet hebben / hy heeft dooz den harten spzongh / alrede gheluev geneogh gehad / immers doch ick ben geen Propheet / de nature van Jufferijens / is als de mate van Saint Denis, heel georez als die van Parijs. Ick beken bloot hert / minde noyt schoone Drouwe / ick prijst hem / dat hy aen hout / aenhoutwers verwerken / d'ene min / bzenght d'ander in. Liefde zeelt weer lief de / daer en is oock niets grootz / sonder groore moepelighede te verwerken / heeft den Cavallier wat gebaets / anerst / en perikels uptgestaen / nu mach hy dencken / ende hoopen / dat naer quade daghen goede volghen. Och och! maer myssken wacht u staertjen. 't konit al dat ten lesten komt. Ondertusschen lustich besprengt u Maeghden van Orleans met Vofs wywater / geesse al goede woorden / haer hartjen alopt / wel voel doch / hoe dat het doch klopt / ick kant niet zeggen.

(16.)

Mortaigne.

My dunct dat ick alreede middachmael gehouden hebbe, hier van daen Nar, u Doctoorſchap. in alle te veel ſtou- righeyt, en behaeght my niet, wech, wech, ick moet mijns ziels gedeelte conforteren.

De Joffrouw.

Wat is my wel van nooden / want de pſickelingen van al deſes ongevals / mijne teerbere bozſt dooz boozden / mijn Ingetwanden ſijn overſtolpt van melancolie / ick en kan geene byzuelte ſchey- pen / of ick hier / of ick daer plaſſiere / of ick my in Karos ſoecke te verluſtighen / ten heeft geen vadt / de boef heydt is al in 't bloet ghekomen / jae ende advanteert / om mijn hert de doot- neep te gheben.

Mortaigne.

Het bedroeft my inden hooghſten graet, en u droef- heyt perturbert mijne genereuſheyt meer, als al 't gene, 't welck ick om uwen 't wil hebbe gheleden, en tot noch moet uytſtaen, jae de bangigheden des doots, en treſten my ſoo niet als deſe uwe clachten. en zwaermoedigen. en bedroefden geest, hoe heb ick in u vervoer uytten Haegh wel gezweet, hoe bange heeft my eenige dagen Cuylen- burgh gevallen, hoe dickwils heb ick van vrees en anxſt moeten omſien, in mijnen Poſt-draſ naer Bremen, en mijne gevanckenisse aldaer, overleveringe, 't aenſchouwen van Hollantsche Soldaten, en Deurwaerders, en doen ick ontſpronck, met hoe veel anxſt, en ſorge moest ick my in een borreput, daer in dit, ginder in dat verſchuylen, vercleeden, dan was ick een Juffrouw, ach alderschoonſte, dan was ick een Pharheer, dan een Schoenlappers geſel, en ick en weet watter niet en is gepaſſeert door de duy-

ſent.

(17.)

ſent bekommerniſſen, en nu alles door gekomen, ſoo ſchijnt dat uwe tranen, en droevige klachten, haer pre- pareren, omme my totter doot toe te travaillieren. Ey onvergelyckelicke Goddin! ſtelt alles ter ſijden, affecteert u conſtantelick, om droefheyt te verbannen tot het di- vertiſſement, en op het gepaſſeerde niet te gedencken, is het beſte expedient. De oude wiſe om 't quade deſes tijts niet te gevoelen, en dachten aen geen quaet, ſtelden alles buyten haerlieder contemplatie, ſoo dede S O C R A T E S, en F L A V I U S gecondemneert ſelfs om te ſterven door Nero. Dieſhalven moet ghy om ongeluckighe toevallen af te wiſſen, uwe ſinnen, en ghedachten daer van af wenden, ende deſelvighe, tot andere inlaten, en alleen vaſt daer aen hechten.

De Joffrouw.

't Is my niet mogelick / en hoe kan een teerbere creature ſoo volhertigh ſijn / mijn Heet / in ſulcke affaires / in ſoodanige Tra- gedische Hiſtozie / meyne ghy / die vol van buyzſ / en gelijck als van ongevoel is / dat het mer my ſoo zy. Neen / die Balge is te geduyzigh in mijn oogen / waer aen uwen ghert uwen dienſt- knecht / in plaers van een eerlijck byzuploſes- gife / ſoo ongeluckigh is aengekomen / ghy wilt dat ick ſulck verſtoppe / en andere / dat niemant daer van reppen noch kieke / meyne ghy dat benauwde herten / vol gepoort van deſe boozballen / zwijgen konnen. Weet ghy niet / datſe of ſprecken / of verſten moeten / wie ſalmen ſijns herten twee klagen doen / als die / betwelckmen ſijn weereſte byent eſtimeert. De wondt is immers ſoo verſ / en noch woztſe grooter / en daer is noch gheen ſalve aen geſtreecken / om tot geneſinge gebzacht / en geureert te worden. Den armen Doerman leyde my oock ſeer dwazſ over 't hert / en ziet uwen Spielgenoot ouſen Barou wat ſijn bonnis zy / infaam / en tot eene etvile doot / tot 't ban-

't banissement veroordeelt / en dien meer ofs ongelukkighen
Geerdoopt / och ! wee my ellendige / wat geluck / wat zegen kon
my opt den Hemel gunnen ? Ick voele myn gewisse / en hoor
der Vrienden / en die noeh inden Dol-hof zyn / hare maledictien
over my nysprecken. Ach ! hadde ick de konst van wenschen ;
of de couragie van Lucretia , ick dede my selfs / dat ick oordeele
rechtvaardighck genterreert hebben.

Den Sor.

Ey lieve hoort dese Juffrouw , zy klaeght offe her
meende , en zy heeft niet eens noot voor haer lijf , wel
immers en sal sy aen geen hout galge ghangen , noch
inden beugel gegeeffelt , noch haer Ritmeesters ampt af-
genomen , noch haer Rappier , of ponjaert , ofte rondas
voor de knien gebroken worden , het quaetste datter op
loopt is , dat Jt. Diderick soo licht niet meer het proces
sur l' Etiquette en sal oordeelen , en sulcx doet het feminin,
meere deels de meeste pijn.

Mortaigne.

Dominatrice mijns ziels / ick bidde oeh doch desen Hor niet /
iek weet niet hoe dat hy hier komt / en ons in onse bekommerlic-
ke / en doerbe visite / dus moepeliek is. Klachten / en lammen-
teren oengaende / dat kan immers d' aldersoetste het minste niet
helpen ; oeh ! woer klagen een middel / mijne Vrienden soudent
van 't overgekomen ongebal / sijn verlost gheworden / ick soude
haer een rechte Vriend geweest zyn / ende gheoont dat ick / doer
dooz / hoer in noot / en doot hadt ghetrouw geweest / en ick ver-
sekere u dat ick doer in Jason van Thessalonica soude hebben over-
troffen. So de trouwe liefde / die den Wyfsmor van Carthek /
dooz sijn Woeder geschiede / hem / en sijn Bootsgezellen / van een
sekere doot verlossende. Geloof my in 't u beliest / alderexcellent-
ste Catharina / Damoo , noch Pythias , in hore ghetrouwe liefde
d' een

d' een d' ander betwefen / ten tijde Dionisii , en souden my hebben be-
sehaemt / in dien de wetten een vooz ol / hodden aengenomen /
maer siet dese mijne liefde kon haer niet ter hulpe komen / al hod-
de i k my ingestelt / mijn doot / ende verderf was seker / en sy en
andere / ols conplieen / ols Partiepointen aen dii / aen dai / dies
niet-te-min straf boer / en wot soude ick dan gewonnen hebben ?
immers niet / en soude ick so onbesuyft / utwe glinsterende oogen
missen ? O neen Pzinees mijns lebens / de lebende contemplorie
utwes lebende beeli / is my dupsent millioenen / en meer ols alle
gou / en silberen Mijnen der gantsche Indien weerdigh : woer i
ghy dooz een ongebal / tot de doot gekomen / soo moehi ick my
tot deselbige / depeseheren / jaee altoer / om te eerder tot u te ko-
men / niet een spzongh te doen dooz een vupz / en blammende poel /
gelijk als d' oude Romeyn Marcus Curtius eertijds dede. Doozwoer-
ghy zyt een ol te verstandige Minerva , om u soo ontsijfgeken
aen te stellen / waerom bekommeri ghy u dus soo extroordinair-
liek ? wy twee sijn nu immers een. Wy sijn sehzifteliek d' een
d' ander verbonden / immers hebt ghy my vooz u wou oengeno-
men / dit is sterker dan den Gordiaenschen knoop / die niet te bze-
ken is / ols dooz Godi / en oiz dooz 't zweet / niet van Alexander /
maer van Justitia , als mijnen hols / vooz dien knoop / den sloch
hadde moeten pareren / en nu is hy noeh gebonden / en vast ghe-
knoopt / soo langhe het den Al-bestierder beliest. Treurighedi
en moer men niet te seer ter herten trecken / wou te veel is onge-
sondi. Immers en wilt ghy niet Octavia , Augustus Suster
naer volgen / die over de doot Marcellus , soo gzoote misboer / ende
rouw oenteehiede / datse olle vertroosting vertwierp / olle ghe-
selschap vermijde / en olle Vrienden roet / en aenspzoek of wees /
om 't leven in eensoemheyt / mei sehzepen dooz te bzingen. Wilt
ghy d' morgenster / mijn aldersoetste Helena u selfs aenleypden tot
disperatie / wilt ghy so eene passie indziucken / dewelcke niemant
epgender en is / als de klepne kinderen / die in 't vupz smijten
't gene sy in de hont over ick hebben / wanneer men hoer pe is van
hun speel-goei / 't ongebal defrustrert.

Mijn Heer, de gedachten zijn t'opercus, 't gepasseerde is te considerabel, den camp-strijdt, is als den Seyssem des grimmigen doots, die mijne ingewanden schijnt af te macyen. Kan ick my anders speculeren, als van't hangen, geesselen, deporteren, bannen, en wat dies meer is, zelfs van't Cuylenburghsche gepasseerde, en bevreesde oneenigheden, tusschen Gelderlant, en Hollant, soo goet als de principale oorfaecke te zijn? En dit wijdt ick dien Franschen Brief dien ick u mijn Heer tot antwoorde toefont, waer by ick my gantschelijk uwe conduite onderwierp, en mijn persoon overgaf, en dus u genereusheydt moedighde, en verghde, tot d'entreprise van my te enleveren. En dit ist oock in effect, want wat Cavalier isser ter werelt, ofte het moeste den kleynhertighsten onder alle menschen wesen, die soo ingenereus soude geweest zijn, met my niet voorts te gaen, wanneer sulck een Brief toegesonden was. Soude wel oyt een Edelman, by Edelluyden, by Dames, en Jonckvrouwen, oyt hebben durven verschijnen, die door lascite, naer soo een brief, de sake hadde onderlaten, ick beelde my in, dat hy van schaemte hadt moeten smelten, als dese daer mede geguychelt, d'ander hem soodauige flauwhertigheydt, voor den neus geleydt, en hadt te riecken gegeven. Soo dat ick oprechtelick bckenne van alles den oorspronck te zijn, want hadde ick my ingehouden, den Brief niet geaddressert, ontwijffelick, noyt en soude u Adelijk gemoedt, aen een jongeteerdere Macght, die disgratie gedaen hebben. Ten anderen soo hadde ick my gewacht, van savonts soo laet,

op

op voorgaende voorwete van uwe entreprise, en yemant vremts, onbekent, aende straet deur te komen spreeken. En immers, hoe langhe sat ick alleen by de Vaert van Vyancn om overgeschcept te worden, terwijl mijn Heer Mortaigne, met dese, en die, sprack, hadde ick maer willen het minste laten blijken, ofte aende Schippers, en andere eenigh gewagh maceken, van mijnen onwille, en pretense fortce, ick hadde noyt verder gebracht, maer ick hadde strax ontfet gheworden. Summa ick eygene my het meeste part, en deel toe, van dese Tragedie, en dat ick ontwijffelick, een zwaer oordeel, over mijne lichtveerdige wispeltuyrigheydt naermaels sal hebben te verwachten. Ach wee my ellendige, hoe soude ick kunnen getroost, en gheconsorteert worden, wanneer Conscientia, met haer duysent getuygen, my dus den strijdt biedt. Een schuldigh gemoet, is immers het wit, en de Doelpinne van alle schrick, en verbaestheydt.

Ach hadde ick van u wegh gevluicht, als Daphne voor Phebus vluchtete, en niet langer konnende, mede in een Laurier hadt verandert geworden, soo estimeerde die suyvere Nymphje hare reputatie, en verachtete in on-eer, den Soone van Jupiter zelfs. Ofte dat ick als Iö in een Koe waer getransformeert, met de maeght Syringue in een Riet-stroek, of andersints als Calisso, in eenen grouwfaemen Beer, ofte in een swarte Kraey, steen, boom, ofte soodanigh alst de Goden beliest hadden. Wel geluckigh hadt ick gheweest, ende dese Tragedische Historie, en soude ick voor mijn oogen, veel min in mijne gewisse hebben.

C 3

Den

(22.)

Den Sot.

Daer 't een mensch wee doet/ daer heeft hy de hant. Doch ghy sijt geliebekens twee een/ en ziet nu/ mijn/ en dijn / brynght al dit fenijn.

Mortaigne.

Wel aldersofste, en can u mijn hertgrondige aensprake niet versetten, isser niets op u te winnen? Wel beweeght zijt ghy geweest, tot het schrijven uwes strax genoemden brief, die couragie hebt ghy gehad, om tot het enlevement te resolveren, konr ghy niet resolveren u te laten troosten. Al die dingen die gy so diekwils beklaccht, segt, en hersegt, sijn gedaen. Alle dingen, sijn de voorsienigheits Godts onderworpen, en hoe wonderbaerlick, de minste kost her den besten hals, de meeste eschappeert her; wie sal d'oordeelen, en de bestieringe Godes regens streven. Ey liefste laet u consoleren, troost u, en schickt u tot ghedult, want daer en gheschiet niet, sonder Godts voorsienigheydt. Wie weet of Godt my niet gespaert en heeft, op dat doch ons trouw-belofte, door een wettelick houwelick geconsumeert worde. Dorste ick daer van wat sprecken, ick soude wat verders seggen, maer 't mocht gehoort, en verstaen worden, en dan soude sommige gemoederen dies noch maer te meer irriteren. Tot consoort van u ziele sal een vrage alleen doen, of het een absolut rapr is, daer houwelick belofte, te voortens procedere? bedenct dit by u selven, en 't verder ghevolgh van mijne domestike Dienaers, en by gevolgh Dienaers, van die my door schrift, voor man hadde aengenomen.

De Sot.

Ja/ ja/ streelt/ ende troost al aen/ darmen niet besuert/ dat besuert
soetmen

(23.)

soetmen niet. Ick hoor nu hebt ghy malkanderen ingelijst, na-tuer treckt meer als seben peerden. Wel dit moet noch ren hou-welick worden. Ondercusschen rode ick u niet veel te sprecken. Men seyt wel veel/ daer den Heer geen tient of heeft/ maer nu is zwijgen best/ gedachten sijn tol-bry/ hoedt u hoor 't klappen.

Mortaigne.

Den Uyl is niet wijs genoegh, een hondt sijn biccht te hooren, en siet overal steeckt hy sijnen neus in. Voort geck ofte ick drijve u hier van daen. Nu Liefste, consoort van mijn leven hebt gedult, en blijft getrouw, hebbe ick alreede duysent anxsten, en dooden uwes halven uytgestaen, constant sal ick sterven, tot hondert duysent diergelijke. hier restert maer couragie, en patientie, weet dat alles sijnen rijdt heeft, heeft enen Raephorst in een soo een schrickelick rapr, mer complicen voor desen pardon verworven, ick hoope door intercessie van mijnen Koninck, en andere Grootc, d'Heeren herten te vermorwen, en immers her schijnt, door al her ghepasseerde wonders, dat her Godt soo sal gelieven, wilt het van dien kant niet, wel alle crimina hebben haren rijdt van praescriptie, laet ick eenen Tocht of regens de Turcken doen, of herwaerts of derwaerts, daer mede is dien tijdt half gepasseert, ofte andersints Straden is plaissant; en desgelijcx her Koninck: Sweedtsche Hof. Sijn de stroomen uwes verdriets niet te dammen mer troostelicke woorden, mer minnelicke Sendtbrieven, komt daer uwe residentie nemen, en ick sal u ontmoeten, en omhelsen met een vriendelicken kus. En te cyndelijck ick conjurere u gelieft te gelooven, dat ick uwen Pyramus ben, en my de doodt-steck sal geven, indien de Sonne-glans uwes soet-tigheits

reigheyt, door al te veel droefheydt, kome te eclipseren. Sijt, en blijft my nu een ware Thifbe. leert wat getrouwe liefde is, aen 't exempel van die Vrouw, dewelcke haren man, sieck, en vercromt sijnde, haest door gantsch Duytslant, op haren rugh te voet droegh, om herwaerts en derwaerts middel tot gene sijnge te vinden, en hoe veel gevacers, en perikels sy moeste uytstaen, door Bosch, Bergh, en dal, soo te trecken, gheduyrigh met den uytgeteerdou man op haren rugh geladen.

De Joffrouw.

Mijn Heer of 't hert misschien wel goet is / stet mijn Heeren van de Justicie hebben my gepreadviseert / nu noch nimmer meer nart u te gediencken / ofte datse tegens my / en mijne goederen / volgens de Zeerwische costumpen sullen procederen / siet ick en mach / noch eic kan dus / my niet verders t'ulwaerts bewegen.

Mortaigac.

Ick sal eens ten advijse gaen, en beraden, hoe ick U E. dien acgaende sal instrueren. Nu ick moet mijn afscheyt nemen, want alle oogen wachten op, blijft volständich, het heeft te veel gekost, het werck staet te precieus, te dierbaer, om nu soo te laten slippen. Duyzent mammelockkens, hondert duyzent corale lip-streeltjens, sullen den wensch mijns afscheyts zijn, en is het zoo, draeght goede forge voor de Hanskens, ofte Catharijntjens in de Kelder, ick hope datse al beginnen te quinceleren, en datse geen smerte, ende mede part van uwe droefheydt sullen hebben.

E P P P E.